

Projekt Uppdrag språköar

Till styrgruppen för revideringen av nationalspråksstrategin
Justitiedepartementet
Projekt: OM048:00/2020

Språköarna bidrar till en livskraftig tvåspråkighet och bör synliggöras i nya nationalspråksstrategin

I Finland finns inte endast enspråkiga och tvåspråkiga orter, här finns också språköar. De är på många sätt en outnyttjad kapacitet i det tvåspråkiga Finland. För att hålla svenska levande och tvåspråkigheten livskraftig så borde Finland synliggöra och stärka nuvarande språköar samt bidra till utvecklingen av nya språköar. Därför bör språköverksamheten, i likhet med språkbadet, behandlas under egen rubrik i den nya nationalspråksstrategin.

Språköarna är svenska visitkort på finskspråkiga orter

En språkö är en enspråkigt finsk ort med svensk utbildning. Det finns femton språköar i Finland. Vissa av dem har en lång historia och ett utbildningssystem från småbarnsfostran till gymnasium. Andra språköar är yngre med mindre utbildningsnät, ofta med småbarnsfostran och lågstadium. På dessa små språköar måste eleverna byta studieort eller studiespråk på högstadiet eller senast på andra stadiet.

De äldre och större språköarna har ofta privat utbildning medan de yngre och mindre språköarna har kommunalt skolväsende.

Svensk skolgång på en finskspråkig ort är ett medvetet val som oftast leder till stort engagemang hos de familjer som gör valet. Till den svenska skolan söker sig familjer som av olika anledningar anser att svenska språket och kulturen är viktig. Språköns gemenskap, vars hjärta utgörs av daghemmet och skolan, består således av finlandssvenskar, tvåspråkiga, rikssvenskar, nordbor, finnar som bott i Sverige och finskspråkiga språkbadare. Runt skolan verkar ofta svenskspråkiga föreningar som står för det svenska fritidsutbudet på orten. På några orter har det grundats lokala Luckan-verksamheter som står för det svenska utbudet kultur och fritid.

Språköskolans verksamhet strävar alltså inte enbart till att producera tvåspråkiga individer för framtidens Finland utan även till att involvera hela sin omgivning i en tvåspråkig gemenskap. Detta kan i större format anses vara målet för hela landets befolkning.

Svensk utbildningen på finskspråkiga orter är ett levande bevis på Finlands tvåspråkighet. Precis som andelen finlandssvenskar i landet, är den liten i omfattning men påminner ständigt genom sin existens om att det i vårt land finns de som lär sig läsa, räkna, sjunga på svenska och att de finns några, som helt på riktigt, här mitt ibland oss, lever sina liv på svenska.



Då språköskolan ges resurser att verka professionellt fungerar den även som lokal motivation till studier i det andra inhemska språket. Det finns många möjligheter till samverkan mellan svensk och finsk utbildning. Språköverksamheten blir således det svensk- och tvåspråkiga Finlands visitkort på helt finskspråkiga orter.

Språköskolorna tvingar även sina finskspråkiga kommuner att tänka tvåspråkigt. Det ökar förståelsen för hela landets tvåspråkighet.

Genom att uppmärksamma och stödja finskspråkiga kommuner som är villiga att satsa på svensk utbildning så kunde språköverksamheten ytterligare utvecklas och bidra till Finlands levande tvåspråkighet.

Projekt Uppdrag språköar

1.9.2021

Karin Ihalainen
Projektledare